



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

ALMANYA'DA 10-16 ŞUBAT TARİHLERİNDE YAPILAN ZİYARETE İLİŞKİN
RAPOR

1.GİRİŞ

Federal Almanya Cumhuriyeti'nde, 27 Ağustos 2007 günü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren yeni Göç Yasası, temel olarak aile birleşimi kapsamında Almanya'ya gelecek yabancıların önceden kendi ülkelerinde Almanca öğrenmesini, henüz ülkelerindeyken bir sınav ile dil seviyelerinin tespitini ve buna ilişkin yaptırımları öngörmektedir.

Söz konusu yasanın yürürlüğe girmesiyle birlikte TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'na şikâyet dilekçeleri de gelmeye başlamış; 12 Eylül 2007 tarihinde ise Almanya'daki Türk toplumunun temsilcileri komisyonumuzu ziyaret ederek, yasanın yarattığı ve yaratacağı insan hakları ihlallerine dikkat çekmiştir. Komisyonumuzun 15 Kasım 2007 tarihli dördüncü toplantısında da Dışişleri Bakanlığı Konsolosluk İşleri Genel Müdürü Kemal GÜR Göç Yasasıyla ilgili olarak Komisyonumuza bilgi vermiştir.

Komisyon Başkanı Prof. Dr. M. Zafer ÜSKÜL, 07 Kasım 2007 tarihinde, Almanya'nın Ankara Büyükelçisi Eckart Cuntz ve 3 Ocak 2008'de Almanya İçişleri Bakanı Wolfgang Schauble ile yüz yüze görüşme olanağı bulmuş; göç yasasına ilişkin olarak Almanya'daki Türk toplumunun şikâyetlerini ve ortaya çıkan insan hakları ihlalinin aktarmıştır.

Komisyonumuz 17 Ocak 2008 tarihinde yaptığı toplantıda Göç Yasası'nın uygulanmasıyla ortaya çıkan engellerinin kaldırılması ve ayrımcılığın sona ermesi için Federal Almanya Cumhuriyeti'nde inceleme ve görüşmelerde bulunmayı gerekli görerek, bir Alt Komisyon oluşturmuştur.



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ **İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı**

Alt Komisyon, 10-16 Şubat 2008 tarihlerindeki beş günlük ziyaretinde, Almanya’da üç cezaevini de ziyaret ederek, cezaevlerinin koşulları ve cezaevlerinde bulunan yurtttaşlarımızın durumları hakkında da tespitler yapmıştır.

Göç Yasası ile ilgili görüşmeler yapmak amacıyla kurulan Alt Komisyon, 4 Şubat 2008 tarihinde Ludwigshafen kentinde dokuz vatandaşımızın ölümüyle sonuçlanan ve çıkış nedeni hakkında basına çeşitli iddialar yansıyan yangın üzerine bu olayı da gündemine almış ve tespitlerde bulunmak için programında değişiklik yapmıştır.

2. AMAÇLAR

1. Göç Yasasının vatandaşlarımıza uygulanarak; aile birliğinin tesisi önüne koyduğu engeller ve ortaya çıkardığı ayrımcılıkla ilgili Federal Almanya Cumhuriyeti’nde incelemelerde bulunarak, Göç Yasası’nın insan hakkı ihlaline yol açıp açmadığına dair tespitlerde bulunmak.

2. Almanya’daki cezaevlerinin koşulları ve cezaevlerinde bulunan yurtttaşlarımızın durumu hakkında tespitler yapmak.

3. 4 Şubat 2008 tarihinde Ludwigshafen kentinde meydana gelen ve dokuz vatandaşımızın ölümüyle sonuçlanan yangının çıkış nedeni hakkında basına yansıyan çeşitli iddialar hakkında tespitlerde bulunmak.

3. HEYETİN OLUŞUMU

Komisyonumuz, 17 Ocak 2008 tarih ve 8 sayılı karar ile bir Alt Komisyon kurarak, Federal Almanya Cumhuriyeti’ne ziyaret gerçekleştirmeye karar vermiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı ve Mersin Milletvekili Mehmet Zafer ÜSKÜL, Komisyon Başkanvekili ve İstanbul Milletvekili Halide İNCEKARA, Komisyon Başkanvekili ve Yozgat Milletvekili Mehmet Ekici, Komisyon Üyesi ve İstanbul Milletvekili Mustafa ATAŞ ve Komisyon Üyesi ve Diyarbakır Milletvekili Akın BİRDAL’dan oluşan Alt Komisyonun 10-16 Şubat 2008 tarihlerinde Almanya’ya gönderilmesine karar verilmiştir.



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

4. GÖÇ YASASI'YLA İLGİLİ OLARAK YAPILAN GÖRÜŞMELER

4.1. Yapılan Görüşmeler

Alt Komisyon;

1. 11 Şubat 2008 Pazartesi Günü Bavyera Parlamentosu'nda, Anayasa ve Haklar Parlamento Sorunları Komisyonu Başkanı Franz SCHİNDLER ve Komisyon Üyeleri Herbert ETTENGRUBER ve Margarethe BAUSE ile;

2. 13 Şubat 2008 Çarşamba Günü Kuzey Ren Vestfalya (KRV) Parlamentosu'nda, Ana Komisyon Başkanı Werner JOSTMEIER ve Komisyon Üyeleri Holger ELLERBROCK, Ewald GROTH ve Wolfgang RÖKEN ile;

3. 14 Şubat 2008 Perşembe Günü Berlin Büyükelçisi Sayın Mehmet Ali İRTEMÇELİK ile,

4. 14 Şubat 2008 Perşembe Günü Federal Meclis İnsan Hakları ve İnsani Yardım Komisyonu Başkanı Herta DAEUBLER-GMELİN ve Komisyon Üyeleri Erika STEİNBACH ve Sayın Holger HAİBACH ile;

5. Federal İçişleri Bakanı Wolfgang Schauble ve Federal Hükümeti Göç ve Uyumdan Sorumlu Devlet Bakanı Prof. Dr. Maria BÖHMER ile,

6. Berlin Eyalet Meclisi Türk Asıllı ve Alman Milletvekilleri Fritz FELGENTREU, Tom SCHREİBER, Udo WOLF, Rainer Michael LEHMANN, Björn Matthias JOTZO, Emine DEMİRBÜKEN-WEGNER, Bilkay ÖNEY, Dilek KOLAT, Ülker RADZIWILL, Özcan MUTLU ve Canan BAYRAM ile,

görüşmeler yapmıştır.



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

4.2. Alt Komisyon Üyelerinin Görüşleri

Kuvvetli tarihi ve siyasal bağları olan Türkiye ve Almanya ilişkileri, Türkiye'den Almanya'ya 1960'lı yıllarda başlayan göçle birlikte farklı bir boyut kazanmıştır. Yarım yüzyıla yakın süreçte sıradan devlet ilişkilerinden öte iki ülke dostluğunun pekiştiği ekonomik ve kültürel ilişkiler gelişmiştir.

Alt Komisyon; Türkiye'den Almanya'ya yapılan göçün basit bir göç olgusu olmadığı, Almanya'da yaklaşık 350 bin Türk ve Alman işgücü istihdam eden 70 bine yakın işveren Türkün ve işçi Türklerin Almanya ekonomisine önemli katkılar sağladığı fikrindedir.

Ancak üyeler; Almanya'da 27 Ağustos 2007 günü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren yeni Göç Yasasının Türk toplumunda aile birleşimini engellediği ve ayrımcılığa yol açtığını değerlendirmekte ve yasanın getirdiği düzenlemelerin iki ülke arasındaki derin ilişkilerin sorgulanmasına ve bir çok alandaki dostluğun zedelenmesine neden olacağı endişesini taşımaktadır.

Alt Komisyon, Almanya'daki gelişmelerle Almanya'da yaşayan yaklaşık 3 milyon Türkün ve bunların Türkiye'deki milyonlarca akrabalarının, Göç Yasasının Türk toplumunda aile birleşimini engellemesinden ve ayrımcılığa yol açmasından oldukça tedirgin olduklarını gözlemlemiştir.

Alt Komisyon, dil öğrenmenin bir gereklilik olduğunu kabul edilebilir olarak görebilmektedir. Ancak Türk öğrencilerin de dil öğrenmenin işlerine yarayacağı duygusuna sahip olması gerekir. Teknik okullarda okumakta olan Alman öğrencilerin %76'sı staj yapabilecekleri iş yeri bulabilirken, Türk öğrencilerinin ancak %16'sının, staj için iş yeri bulabilmesi, Türk öğrencilerin -Öğreneceğim de ne olacak!- şeklinde bir kanaatle dil öğrenmek için çaba harcamaktan uzaklaşmalarına sebep olabilecek niteliktedir. Bu durum dil öğrenmenin eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması açısından mutlak zorunluluk olduğuna dair ileri sürülen savları havada bırakmaktadır.

İki ülke arasındaki derin bağların bozulmasının uzun vadede her iki tarafa zarar verebileceğinin bilincinde olan Alt Komisyon üyeleri, 3 milyona yakın Türkün yaşadığı Almanya'da mevcut toplum düzeni ile uyumu sağlayamamış insanların da çıkabilmesinin olası



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

olduğunun, fakat bu istisnalardan yola çıkarak genel bir politik güdümün oluşturulmasının doğru olamayacağını herkes tarafından idrak edilmesinin gerekli olduğu kanaatindedir.

Göçün hem göç alan ülke hem de göç veren ülke için sorun olduğu düşüncesini paylaşan Alt Komisyon, entegrasyona ve dil öğrenimine karşı değildir, aksine farklı ülke mensuplarının ortak ve barışçıl yaşamaları için en önemli aracın entegrasyon olduğunun ve bu kapsamda Almanya’da yaşayan göçmenler için Almanca dilini konuşabilmenin hayati önemi bulunduğunun ve Türk toplumunu entegrasyon ve dil öğrenme konusunda teşvik eden Türkiye’nin üzerine düşen sorumluluğunun farkındadır.

Fakat, aile birleşimi kapsamında bu dil zorunluluğunun ülkeye gelmeden önce öğrenilmesi ve test edilmesi zorunluluğunun doğru olmadığı görüşünde olan Alt Komisyon, Almanya yetkili makamlarının da sorumluluklarının farkına vararak, sorunun karşılıklı çıkarlar gözetilerek ve insan hakkı ihlaline yol açılmadan çözülmesi için, tek taraflı kararlar yerine diyalog yoluyla sorunlara çözüm bulunmasının yerinde olacağı hususunda hem fikirdir.

4.3.Bavyera Parlamentosu’nda Yapılan Görüşmeler

Heyetin, 11 Şubat 2008 tarihinde Bavyera Parlamentosu Anayasa, Haklar ve Parlamento Sorunları Komisyonu Başkanı Franz Schindler ile Bavyera Eyalet Meclisi’nde yaptığı görüşmede Franz SCHİNDLER, Türklerin Almanya’nın inşasında ve bugünkü refah düzeyindeki katkısının değer biçilemeyecek ölçüde olduğunu ve özellikle de 60’lı yıllarda gerçekleşen ekonomik hamlede Türk performansının büyük pay teşkil ettiğini belirterek bu yüzden artık Almanya’da kalmaya karar veren Türkler için entegrasyonun öneminin daha da arttığını vurgulamış; entegrasyonun tanımını, hem Almanların karşı tarafı tanınması hem de Türklerin, mevcut sistem şartlarına uyarak hayatlarını sürdürmeleri şeklinde yapmıştır.

Diğer taraftan olağanüstü entegrasyon örneklerinin mevcut olduğunu söyleyen SCHİNDLER, bu örneklerin temelinde ise dil olgusunun yattığını, dolayısıyla göç yasası uygulamasının da bu çerçevede değerlendirilmesi gerektiğini belirterek, Alman kamuoyunda dahi hala tartışılan bir konu olan bu uygulamanın bir ayrımcılık unsuru olarak algılanabilmesinin de doğal karşılaması gerektiğini ifade etmiştir.



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

Görüşmede Sayın ÜSKÜL, sadece Baviera Eyaleti için Türk işletmecilerin istihdam ettiği kişi sayısının 50 bine yakın olduğunu belirtmiş Almanya’da yaşayan Türklerin iki kültür arasında bir nevi bir köprü işlevi gördüğünü ve bunun sonucunda artık Almanların da Türkiye’ye karşı ilgisinin arttığını vurgulamıştır.

Almanya’da yaşayan Türklerin buldukları ortama uyum sağlamalarının elbette çok önemli bir nokta teşkil ettiğini ifade eden Sayın ÜSKÜL, Türk devletinin bu konuda daima özendirici bir pozisyon aldığını belirtirken uyum sorununa neden gösterilen dil probleminin Almanya’ya gelen ilk kuşağın hiç dil bilmemesine rağmen bugün çoğunlukla bu kişilerin çocuklarının yaklaşık 350 bin Türk ve Alman işgücü istihdam ettiklerine dikkat çekerek dil probleminin aşılamayacak bir problem olmadığını altını çizmiştir.

Komisyon Başkanı SCHINDLER, göç yasasına ilişkin TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu’na ulaşabilecek somut şikâyetlerin Federal ve Eyaletler düzeyindeki ilgili parlamento komisyonlarına iletilmesi halinde bir çözüm bulunabileceğine inandığını, fakat münferit olayların iki ülke arasındaki ilişkileri olumsuz etkilememesi gerektiğini ifade etmiştir.

4.4. Kuzey Ren Vestfalya (KRV) Parlamentosu’nda Yapılan Görüşmeler

13 Şubat 2008 Çarşamba Günü KRV Parlamentosu’nda, yasama faaliyetlerinde Genel Kurul adına hareket eden, bu yönüyle parlamentonun en önemli Komisyonu konumundaki Ana Komisyon Başkanı Werner JOSTMEIER, Hür Demokrat Partiden Holger ELLERBROCK, Ewald GROTH ve Wolfgang RÖKEN ile görüşülmüştür.

Sayın RÖKEN, Almanya’da en çok Türkün KRV’de yaşadığını; Almanya’nın ilk gelenler açısından bir göçmen ülkesi olmadığını, gelenlerin bir müddet sonra geri dönmeyi planladığını; günümüzde ise Almanya’nın bir göçmen ülkesi hüviyetini kazandığını, 2. ve 3. neslin geri dönme söylemini bıraktığını belirtmiştir.

Sayın JOSTMEIER, Türk tarihi ve kültürüne saygısının sonsuz olduğunu; köklü ilişkilerle birlikte, Türklerin Alman ekonomisine katkısını bildiklerini; sloganlar ve basın üzerinden iletişimin doğru olmadığını ifade ederek, Almanya’nın yabancı düşmanı bir ülke olmadığını; göç yasası insan haklarını gerçekten ihlal etseydi, bunun Anayasa Mahkemesi’nden dönmüş olacağını vurgulamıştır. Ancak Türklerin spor derslerine katılmalarında dahi sorunlar olduğunu beyan eden



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

Sayın JOSTMEIER, oğlunun sınıfındaki Türklerin Alman sınıf arkadaşlarından gelen doğum günü davetlerine dahi icabet etmediklerini; paralel toplumu Türklerin oluşturduğunu, kendi görevlerinin bunu önlemek olduğunu ifade etmiştir.

Sayın GROTH, Göç yasasına ilişkin olarak, heyetin endişelerine katıldığını, eşinin de göçmen olduğunu; kayınpederinin 45 yıl önce geldiğini, uyum kursu gibi imkânların sunulmadığını ama çocukların topluma entegre olabildiğini; çifte vatandaşlık imkânı tanınmasını savunduğunu belirtmiştir.

Sayın ELLERBROCK, Almanya'da sürekli mukim herkesin kendileri gibi olup, yabancı olmadıklarını vurgulayarak, dil bilgisinin uyumun anahtarı olduğunu, Türkçe dil dersinin olabileceğini, ancak asıl lisanın Almanca olması gerektiğini ifade etmiştir.

Evlilik münasebetiyle Almanya'ya gelecek olan eşlere dil bilme zorunluluğu getirilmesi uygulamasının insan haklarıyla bağdaşan bir tutum olmadığını belirten Sayın ÜSKÜL, dil öğrenimine karşı olmadıklarını, Almanya'da yaşayan göçmenler için Almanca dilini konuşabilmenin hayati önemi olduğunu ve Türk tarafı olarak insanların daima bu konuda teşvik edildiğini, fakat aile birleşimi kapsamında bu dil zorunluluğunun ülkeye gelmeden önce öğrenilmesi ve test edilmesi zorunluluğunun çokda objektif bir tutum olmadığını, bu sorunun eşlerin Almanya'da yaşadıkları süre içerisinde bir dil öğrenme zorunluluğunun getirilmesi ile çözülebileceğini önermiştir.

Sayın ATAŞ da, iki ülke arasındaki tarihi dostlukla beraber Türklerin Alman ekonomisine ciddi katkıları olduğunu, mevcut düzeyden geriye gidilmemesi gerektiğini ve göç yasasının Türkleri huzursuz ettiğini belirtmiştir.

4.5. Berlin Büyükelçisi Mehmet Ali İrtemçelik'in Verdiği Brifing

14 Şubat 2008 Perşembe Günü, Türkiye'nin Berlin Büyükelçisi Sayın Mehmet Ali İRTEMÇELİK tarafından verilen brifingde Sayın İRTEMÇELİK, Almanya'nın yeni Göç Yasası'yla sergilediği siyasi tutum ve hedefin altında yatan prensiplere ilişkin olarak;

1. En iyi entegrasyonun, asimilasyon olduğu düşüncesinin varlığına,



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

2. Alman makamların uyum konuları için ayrıca bir Devlet Bakanlığı oluşturması ve eşzamanlı olarak Daimi İslam Konferans'ını da Alman İçişleri Bakanlığı'nın sorumluluğuna vermesinin bundan sonra da bu konuların üzerine gitme kararlılığının bir göstergesi olduğuna,
3. Genel olarak Türk ve Müslüman profilinin şiddet eğilimli, bilgisiz ve uyuma kapalı bir resim üzerinden işlenmesi ve Türklerin “katma değer” yönlerinin tamamen göz ardı edilmesi veya istisnai durumlar olarak lanse edilmesine,
4. Türk temel kimlik sütunlarının, uyum süreci içerisinde ‘kimiksizleştirme’ üzerinden ‘Almanlaştırmaya’ vardırılmaya yönelik bir hedefin izlenmesine,
5. Alman siyasetinin bu konu ile ilgili bilinçli bir şekilde bazı Türk kökenli siyasetçilere bir rol biçerek onları istendik model olarak kamuoyunda afişe etmesine,
6. Yeni göç yasasının Türk toplumu içinde örgütlü olan %20’lik kesimden ziyade örgütsüz ve çoğunlukla apolitize olmuş %80’lik Türk nüfusuna yönelik olduğuna; dikkat çekmiştir.

4.6. Federal Meclis İnsan Hakları Komisyonunda Yapılan Görüşmeler

Federal Meclis İnsan Hakları ve İnsani Yardım Komisyonu Başkanı Sayın Herta DAEUBLER-GMELİN, Türk medyasında Ludwigshafen yangınına müdahale eden Alman polis ve itfaiye ekiplerinin Türklere karşı farklı bir tavır izledikleri imajının yaratıldığını, Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın Almanya’ya yaptığı ziyarette olaya daha ılımlı yaklaşmasının olumlu bir iz bıraktığını ve yangın nedeninin titizlikle incelenmekte olduğunu ifade etmiştir.

Sayın ÜSKÜL, Almanya’ya asıl geliş amaçlarının Ludwigshafen yangını olmadığını, Almanya’da kabul edilen yeni göç yasasına ilişkin tutumlarını anlatmak istediğini, anılan yasanın Alman Anayasası’nı güvence altına aldığı “aile birliği koruma” ilkesiyle çeliştiğini düşündüğünü, yasanın gerçekte Türkleri hedef aldığını, ABD başta olmak üzere bir çok ülkenin yasa kapsamına girmediğini, yasanın uluslar arası sözleşmelerle yasaklanmış olan ayrımcılık ilkesini ihlal ettiğini, vatandaşlarımızın meseleyi AİHM’ne kadar taşıyabileceklerini uzun sürebilecek hukuki süreçlerin kendilerinin mağduriyetine yol açacağını, bunun da esasen bir insan hakları ihlali olarak görülebileceğini, dolayısıyla göç yasasının yeniden gözden geçirilmesini temenni ettiklerini belirtmiştir.



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ **İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı**

Komisyon üyesi Sayın Erika STEİNBACH, öncelikle bir diyalog içerisinde bulunmak istendiğini, fakat bunun için aynı dili konuşmanın son derece önemli olduğunu ve göç yasasının bu anlamda barışçıl birliktelik için aynı dili konuşarak ön yargıları ortadan kaldıracak bir unsur olduğunu; bu yasanın Türklere karşı bir uygulama olduğu iddiasının yersiz olduğunu, bu yasanın hükümet tarafından uzun yıllar önce kararlaştırıldığını ama ancak yasalaşabildiğini belirtmiştir.

Sayın STEİNBACH, bu dil sınavı şartının yıllarca doğudan gelen Alman kökenli Ruslara da uygulandığını; o halde bunun da aynı şekilde bir haksızlık olarak değerlendirilmesi gerektiğini, fakat bunun söz konusu olamayacağını beyan etmiştir.

Sayın STEİNBACH, dil konusunda “konuşamayanın” toplum dışında kaldığını ve bir adım sonra sosyal yaşamın dışına itildiği tespitinin mevcut olduğunu; bu durumun özellikle Almanya’ya aile birleşimi kapsamında gelen Türk kadınlarda gözlendiğini ve bu hususun da esasen bir insan hakları ihlaline sebep olabileceğini; kendilerinin sadece bu konuda ilerleme kaydedilmesi için çaba gösterdiklerini ve dil zorunluluğu kapsamında öncelikle ortak yaşam için gerekli olan diyalogun temellerinin atılmasını sağlamayı amaçladıklarını ifade etmiştir.

Sayın Akın BİRDAL, bir ülkede bir takım insan gurupları kendilerini özgür hissetmedikleri takdirde o ülkede hiç kimsenin özgür ve huzur içerisinde olmadığını; insan haklarının evrensel olduğunu; din, dil, cinsiyet farkı gözetilemeyeceğini; Türkiye’de yaşayan Almanların insan haklarının da eşit önemde olduğunu ifade etmiş ve Türkiye’de yaşayan Almanların sorun yaşamadığını vurgulamıştır. Sayın Birdal, Göç Yasası’nın, BM İnsan Hakları Beyanamesi’nin ayrımcılık hükmünün açık ihlali olduğunu da beyan etmiştir.

Sayın Holger HAİBACH(CDU), Göç Yasası’yla ilgili olarak gelen son uygulamaların nihai bir durum teşkil etmediğini ve yasanın etkilerini değerlendirmek için henüz çok erken olduğunu; uyumun hem karmaşık hem de uzun bir süreç teşkil ettiğini ve yasayla ilgili kendi halk gurupları arasında da tartışmaların hali hazırda devam ettiğini ama hedefin elbette ortak yaşamı barışçıl bir şekilde düzenlemek olduğunu belirtmiştir.



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

4.7. Federal İçişleri Bakanı Eolfgang Schauble ve Federal Hükümet Göç ve Uyumdan Sorumlu Devlet Bakanı Prof. Dr. Maria Böhmer İle Yapılan Görüşme

Sayın Wolfgang SCHAUBLE, Almanya’da yaşayan ve Almanca konuşamayan bir Türk kesimi olduğunu; Türklerin Berlin’in bazı semtlerinde gerek Türk alışveriş imkânları ve diğer hizmet sektörleri açısından, gerekse Türk görsel ve basılı medyasının yaygın olması nedeniyle hiç Almanca konuşmadan günlük yaşamın sürdürülebilmesinin mümkün olduğunu; bu durumun etkisinin özellikle okullarda Almanca konuşamayan Türk öğrencilerde fark edilebildiğini ve daha da önemlisi Almanca öğrenmek için herhangi bir motivasyona ihtiyaç duyulmadığını ifade ederek, göç yasasının çıkış noktasını açıklamıştır.

Almanca dil zorunluluğunun Almanya’ya geldikten sonra getirilmesine ilişkin öneriler konusunda ise kendi hukukçuları ile görüştüğünü, fakat Almanya’ya geldikten sonra insanları bu sebepten geri göndermenin hukuken imkânsız olduğunu söylemiş ve Almanya’nın Ankara Büyükelçiliği’nin vize bölümünden aldığı bilgiye göre, aile birleşimi çerçevesinde vize başvurusunda bulunan kişilere Almanca bilgisi gerektiğinin belirtilmesi üzerine, durumun anlayışla karşılandığını ve Almanca kursuna gidenlerin başarı oranının yüksek olduğunu; göç yasasının münhasıran Türkiye’ye yönelik olarak alınmış bir tedbir olmadığını, Almanya’nın vize talep ettiği tüm ülkelerin aynı uygulamaya tabi tutulduklarını; hâlihazırda Almanya’da yaşayan göçmenlerin Almanca öğrenmeleri için hükümetin elinden gelen yardımı sağlayarak, dil kursları için yılda 155 milyon Avro harcadığını ifade etmiştir.

Sayın Halide İNCEKARA, göç yasasının iletişimi kolaylaştırıcı bir unsur olarak bir yandan lisan öğrenme zorunluluğunu şart koştuğunu diğer yandan ise; insanların yeni bir lisan öğrendiğinde daima tavsiye edilen ve bugüne kadar da hep doğruluğu ispatlanmış olan dili kendi ülkesinde öğrenme kolaylığı ve verimliliği ilkesine bir anlamda ters düştüğünü; bu unsurun özellikle de göç yasasının hedefi olarak gösterilen sosyalizasyona katkı anlamında tekrar gözden geçirilmesi gerektiğini ve bu anlamda dil öğrenme prosedürünün göç edilecek ülkenin kendisinde öğrenilmesinin daha verimli olabileceğini belirtmiştir.

Sayın Mehmet EKİCİ, entegrasyon politikalarının belirlenmesi ve uygulanmasında işbirliği tesisine hazır olduğunu; diyalog yoluyla sorunlara çözüm bulunmasının yerinde olacağını; bazen yapılan kanunların kötü sonuçlarının arzu edilen yararın sağlanmasına engel



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

olabileceğini belirtmiş ve ikili ilişkilerin gerginleşmesi konusunda, ilişkilerin 200 yıllık tarihi olduğunu, sıradan devlet ilişkileri olmadığını, gelecek planlamasının doğru yapılması gerektiğini beyan etmiştir.

Bu görüşmeye müteakiben Federal Hükümet Göç ve Uyumdan Sorumlu Devlet Bakanı Prof. Dr. Maria Böhmer ile yapılan görüşüşmede Sayın Maria BÖHMER, yeni Göç Yasası kapsamında getirilen dil zorunluluğu ile ilgili olarak Ankara'dan gelen haberlerin son derece olumlu olduğunu, insanların dili öğrenmek konusunda son derece hevesli ve başarılı olduklarını ve bu insanların öncelikle kendileri için faydalı olan bu fırsatın ellerinden alınmaması gerektiğini, aile birleşimi kapsamında dil öğrenimiyle geçirilecek 3 ayın çok uzun bir zaman teşkil etmeyeceğini beyan etmiştir.

Entegrasyona hep katkıda bulduklarını ifade eden Sayın Üskül, yabancı düşmanlığının entegrasyonu olumsuz etkilediğini, farklı ülke mensuplarının ortak ve barışçıl yaşamaları için en önemli aracın elbette entegrasyon olduğu ve bu kapsamda dilin bunun çok önemli bir yapı taşı olduğunu ama diğer yandan ise bu farklı olan göçmenlerin kendi kültürlerini koruma hakkına sahip olduklarını belirtmiştir.

Sayın Birdal, entegrasyonun öneminin yadsınamayacak ölçüde olduğunu ama yasanın uygulamasında sanki bir dayatma izlenimi oluşmakta olduğunu bunun ise evrensel insan hakları ile bağdaşmadığını belirtmiştir.

4.8. Berlin Eyalet Meclisi'nde Yapılan Görüşmeler

Berlin Eyalet Meclisi Alman ve Türk asıllı milletvekilleri ile yapılan toplantıya FRITZ FELGENTREU (SPD Eyalet Meclisi Grup Başkan Vekili), Tom SCHREİBER (SPD), Udo WOLF (Sol Parti), Rainer Michael LEHMANN (FPD Eyalet Meclisi Grup Başkan Vekili) Björn Matthias JOTZO (FDP) , Emine DEMİRBÜKEN-WEGNER (CDU), Bilkay ÖNEY (Yeşiller), Dilek KOLAT (SPD), Ülker RADZIWİLL (SPD), Özcan MUTLU (Yeşiller) ve Canan BAYRAM (SPD) katılmışlardır. Toplantıyı medya mensupları da izlemiştir.

Heyet ve heyetin Almanya'daki faaliyetleri hakkında bilgi veren Sayın ÜSKÜL, Göç Yasası'nın iki açıdan insan haklarına aykırı olduğunu, Alman Anayasası'nın teminat altına aldığı aile birliğinin korunması ilkesini ihlal ettiğini, ayrıca yalnız vize alma zorunluluğu olan ülke



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

vatandaşlarına uygulandığı için ayrımcı olduğunu, Alman makamlarınca Türklere karşı bir uygulama olmadığını belirtildiğini, oysa 3 milyon Türkün yaşadığı Almanya’da bu tür bir yasa sebebiyle esas itibariyle Türklerin sorun yaşayacağını belirtmiştir.

Sayın ÜSKÜL, heyetin Ludwigshafen’da meydana gelen ve 9 vatandaşımızın ölümüyle sonuçlanan yangın bölgesine de ziyarette bulunduğunu, yangının ve sonuçlarının son derece üzücü olduğunu, yangının sebebi hakkında bazı iddialar olduğunu, ancak incelemeler sonuçlandırılmadan bu konuda değerlendirme yapılmasının doğru olmadığını, öte yandan, Türk toplumunda yangın nedeniyle tedirginliğin artmış olduğunu vurgulamıştır.

Sayın Dilek KOLAT, Göç Yasası’na ilişkin eleştirilerin haklı olduğunu, Anayasa açısından yasanın bir sorun teşkil ettiğini, ülkelerarası farklı uygulamalar yapılmasının ayrımcılık olduğunu vurgulamıştır.

Sayın Udo WOLF, Sol Parti olarak Göç Yasası’na karşı olduklarını ve yasadaki haksızlıkların giderilmesi için Parti olarak çalışacaklarını ifade etmiştir.

Sayın Özcan MUTLU, Göç Yasası’ndaki düzenlemeleri Yeşiller olarak reddettiklerini, yasanın Anayasaya ve insan haklarına aykırı olduğunu belirtmiştir.

5. CEZAEVİ ZİYARETLERİ

Alt Komisyon Almanya’da 11 Şubat 2008 Pazartesi Günü Aichach Cezaevi’ni, 13 Şubat 2008 Çarşamba Günü Duesseldorf Cezaevini ve 15 Şubat 2008 Cuma Günü Tegel Cezaevi’ni ziyaret etmiştir.

5.1. Aichach Cezaevi’ne Yapılan Ziyaret

Aichach Cezaevi Müdürü Konrad MEIER’dan, cezaevinin fiziki imkânları ve yönetim sistemi ile ilgili bilgi alınmıştır.

Aichach Cezaevinin toplam 690 kişilik bir mahkûm kapasitesiyle Bavyera Eyaleti’nin en büyük cezaevi olduğu, 3 kattan inşa edildiği, her katta yaklaşık 16–20 oda bulunduğu ve 1-2 kişilik mahkûm odalarının yaklaşık 8 metrekare büyüklüğünde olduğu ifade edilmiştir.



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

Cezaevinde Türk mahkûmları için bir tane Türkçe yayın yapan kanal olduğu, yetişkin mahkûmların günde 1 saat, gençlerin 2 saat açık hava izni kullanabildiği ifa edilerek, her koşulda bir mutfak ve bir çamaşır makinesinin mevcudiyetinden, ayrıca mahkûmların istedikleri takdirde bir televizyon kiralayabildiklerinden bahsedilmiştir.

Cezaevindeki Türk kadın ve erkek mahkûmlarla yapılan toplantıda ise Türk mahkûmları cezaevinde genel olarak yaşadıkları sorunları aşağıdaki şekilde özetlemişlerdir.

1. Konsolosluk işlemleri ile ilgili bilgi ve iletişim sorunları,
2. Yemek miktarları ve yemekte kullanılan malzemelerin helal kesim olup olmadığı endişesi,
3. Seyyar pazarlamacıların yeterince Türk usulü yiyecek malzemeleri hazır bulundurmamaları,
4. Dışarıdan gönderilen paket hakkı uygulamalarından kendilerinin yeterince faydalandırılmadıkları,
5. İyi hal şartının kendilerine diğer Alman mahkumlara uygulandığı ölçüde uygulanmadığı iddiası,
6. Yabancıların üç yılı geçen hükümlerde ceza bitiminde otomatik olarak sınır dışı edilmelerine rağmen mahkûmların bu zaman zarfı içerisinde Türkiye'ye iade taleplerinin ülkedeki adalet mekanizmalarına duyulan güvensizlikten dolayı geri çevrilmesi.

5.2. Duesseldorf Cezaevi'ne Yapılan Ziyaret

Duesseldorf Cezaevi Müdürü Bernhard LORENZ'ten cezaevine ve Türk mahkûmlarına dair bilgi alınmıştır.

Cezaevindeki 50'ye yakın yabancı uyruklu mahkûmdan 38'inin Türk olduğu; Türk mahkûmlarının suç türlerinin diğer mahkûmlara paralel olarak tüm suç türlerini kapsadığı, genel olarak ise ilk sırayı uyuşturucu, hırsızlık ve dolandırıcılık suçlarının aldığı belirtilmiştir.

Cezaevinde en fazla 4 yıl hüküm giymiş olan yabancı mahkûmların bulunduğu, Türklerin en fazla 1 veya 2 yıl burada kaldıkları ifade edilmiş fakat Türklerin sıklıkla da tekrar cezaevine döndükleri bilgisi verilmiştir.



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

Türk mahkûmların dini hizmetlerinin daha çok Konsolosluk bünyesinde görevli olan din görevlileri tarafından karşılandığı, Ramazan aylarında yemeklerin iftar saatlerine uygun olarak ayarlandığı ve bayramlarda konsolosluk yetkilileri tarafından geleneksel bayramlaşma törenlerinin organize edildiği belirtilmiştir.

Ayrıca, Türkler arasında Almanca konuşmayan neredeyse hiç kimsenin bulunmadığı ve bu konudaki eksiklerin ek yabancı dil kursları ile giderildiği belirtilmiştir.

Akabinde Türk erkek mahkumlarla yapılan toplantıda ise; Türk mahkumlarının cezaevinde genel olarak ve özellikle de kendilerine karşı uygulanan bir ayrımcılık yaşamadıklarını ve kendilerinin daha ziyade hüküm süreleri ve hâkimin kararı doğrultusunda çıkacak karara bağlı olarak ceza bitiminde sınır dışı edilme endişesi taşıdıkları dile getirilmiştir.

5.3. Tegel Cezaevi'ne Yapılan Ziyaret

Alt Komisyon, Tegel Cezaevi Müdürü Ralph-Günter ADAM ve diğer ilgili yetkililerle birlikte, cezaevinin bölümlerini ziyaret etmiş ve heyete cezaevinin kuruluşu, işleyişi, mahkum sayısı, cezalar ve uygulamaları, cezaevindeki sosyal sorunlar ve çözümlerine yönelik çalışmalar hakkında kapsamlı bilgi verilmiştir.

Berlin Eyaleti'nde bulunan Tegel Cezaevi'nin Almanya'nın en büyük ve en eski kapalı cezaevlerinden birisi olduğu, suç ve suçlu niteliğine göre toplam 6 bölümden oluştuğu, 1571 yatak kapasitesine sahip olup 2007 yılı sonu itibariyle hükümlü sayısının 1701 olduğu, cezaevinde toplam 67 farklı ülkeden hükümlülerin bulunduğu, yabancı hükümlü oranının % 32 olduğu, Türk mahkûm sayısının ise 170 civarında olduğu açıklanmıştır.

Cezaevinde, kısa süreli cezalardan ömür boyu hapse kadar her türlü cezanın infaz edildiği, ağırlıklı olarak uyuşturucuyla ilgili suçlar olmak üzere cinayet, adam yaralama ve gasp suçlarından hükümlülerin bulunduğu belirtilmiştir.

Cezaevinde, dönüşümlü olarak Show TV ve Kanal D yayını, ayrıca, Kürt asıllı vatandaşların talebi üzerine Roj TV yayını yapıldığı bilgisi verilmiştir.

Tegel Cezaevi Yabancı Mahkum Temsilcisi Mehmet Sadık AYKOL, Türk mahkumların sorunlarını; Türkiye'ye iade edilme taleplerinin olumsuz sonuçlanması, çeşitli sebeplerle haya ve



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

edep dışı muamelede bulunulması, şartlı tahliye ve açık cezaevi hakkı tanınmaması olarak ifade etmiştir.

Temsilci AYKOL, Alper KARACA adlı bir Türk mahkumun iki yıl önce hücrelerinde ölü bulunduğunu, buna ilişkin Savcılık soruşturmasının tamamlanmadığını belirtmiştir.

Sayın ÜSKÜL, AFC’de mahkûm Türk vatandaşlarının iade edilmemesinin iki ülkenin infaz sistemlerinin farklı olmasından kaynaklandığını, Almanya’da mahkûmiyet süresinin Türkiye’deki mahkûmiyet süresinden daha uzun olduğunu ifade ederek, vatansız kalınmasına engel olunması amacıyla askerliğini yapmayan Türk vatandaşlarının vatandaşlıktan çıkarılması uygulamasına son verildiğini, bunun artık mümkün olmadığını vurgulamıştır. Ayrıca, Başkonsoloslüğümüzde görevli cezaevleriyle ilgili memurun Hukuk Müşavirimiz ile birlikte periyodik ziyaretleri dışında, her talep üzerine cezaevi ziyareti yapmakta olduğu hatırlatılmıştır.

Alt Komisyon, daha sonra, Müdür ADAM, Berlin Eyaleti Adalet Senatörlüğü’nde Hapishaneler ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanı Dr. MEINEN ile Tegel Cezaevi’nin kültürel ve sosyal işler sorumlusu ve yabancı mahkûmlar yetkilisinin katıldıkları Alman heyetiyle bir görüşme gerçekleştirmişlerdir.

Sayın ÜSKÜL, hapishanede henüz aydınlatılmayan ölüm olayının Türk mahkûmlarca endişeyle karşılanarak dile getirildiğini, bu konuda ilgili makamlarca resmi açıklama yapılmasının Türk mahkûmları rahatlatacağını beyan etmiştir.

Sayın EKİCİ, Türklerin genel olarak cezaevinin şartlarından şikayetçi olmadıklarını ancak uygulayıcıların şefkatli olmalarının beklendiğini ifade ettiklerini, örneğinin tüm kıyafetlerin çıkarılması suretiyle üst araması yapılmasının dini inançlarına aykırı olduğunu, bu hususa saygı gösterilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Sayın BİRDAL, mahkûmların da insan olduğunun dikkate alınmasını, bu bağlamda Avrupa Konseyi’nin (AK) asgari standartlarının göz önünde bulundurulması gerektiğini, Türk mahkûmların Türk oldukları gerekçesiyle ayrı muamele gördüklerini düşündüklerini ve bu durumun bir umutsuzluk yarattığını vurgulamıştır.

Dr. MEINEN, Alman Anayasası’na göre insan onurunun dokunulmaz olduğunu, adli kurumlarda çalışanların da buna uygun davrandığını, aykırı davranışların cezalandırıldığını, AFC’nin bir AK üyesi olduğunu, Avrupa Parlamentosu İnsan Hakları Komisyonu üyelerinin de



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

AFC'deki cezaevlerini ziyaret ettiklerini, ayrıca, mahkumların yargı önünde hak arayabildiklerini, bu çerçevede 580 mahkumun davasının tekrar görülmekte olduğunu bildirmiştir. Dr. MEINEN, Anayasa'nın 3. maddesinin tüm insanların kanun önünde eşit olduğu bildirdiğini, milliyetin ayrımcılığa sebep teşkil etmediğini, bu bağlamda, tüm kıyafetin çıkarılarak yapılan aramanın gerekli olduğu hallerde tüm mahkûmlar için geçerli olduğunu, öte yandan, Ceza İnfaz Kanunu'nda öngörüldüğü üzere mahkumların utanma duygusunun göz önünde bulundurulduğunu, ölüm olayı konusunda ise, Savcılık tarafından gerekli araştırmanın yapılmakta olduğunu; cezaevinde, doğal ölüm ve intihar vakalarına da rastlandığını belirtmiştir.

Müdür ADAM, cezaevlerinde özel bir yaşam olduğunu, detaylı arama ve kontrollerin, uyuşturucu bulundurma ve şüpheli durumlarda yapıldığını, cezaevinde insan onurunun korunduğunu, sorunun biraz da duygusal ve subjektif yaklaşımlardan kaynaklandığını belirtmiştir.

5.4. Berlin Eyalet Adalet Bakanı Gisela Von Der Aue ile Yapılan Görüşme

Ziyaret vesilesiyle incelemelerde buldukları cezaevlerinde insan hakları açısından büyük bir sorunla karşılaşılmadığını ifade eden Sayın ÜSKÜL, heyetin diğer bir gündem maddesi olan Göç Yasası'nın, Alman Anayasa'sına ve insan hakları alanındaki uluslararası sözleşmelere aykırı olduğunu, Alman Anayasası'nın aile birliğini güvence altına aldığı, ayrıca, göçmenleri koruyan uluslararası sözleşmeler bulunduğunu, Almanya'nın bu sözleşmeleri imzalamasının beklendiğini kaydetmiştir.

Sayın ÜSKÜL, Almanlar ve Türklerin Almanya'da geleceği birlikte kuracaklarını, bu ortak geleceğe hükümetlerin ancak destek verebileceklerini, Göç Yasası'nın gelecek için gözden geçirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Sayın Aue, uyumun hassas ve önemli bir konu olduğunu, uyumun bir süreç olduğunu, asimilasyon anlamına gelmediğini, uzun zaman alacağını ve sorunlar yaşanabileceğini, sorunun göçten değil göç edilen ülkedeki sosyal ve ekonomik durumdan kaynaklandığını, amaçlarının Berlin'de uyum yaratmak olduğunu, sorunları, diyalog ile çözeceklerini ifade etmiştir.

Adalet Bakanlığından bir yetkili, insan hakları alanında Almanya'nın özenilir bir sicili ve göç konusunda ülkenin yüksek standartları olduğunu, karşılıklı kabul kavramının göç konusunda



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ **İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı**

temel nokta kabul edildiğini, bazı zamanlarda karşı tarafın da kendini soyutladığını, yasal olarak gerekenin yapıldığını, saygı, hoşgörü ve kültürleri tanıma amacının esas olduğunu, öte yandan, entegrasyon kavramıyla asimilasyon kavramının karıştırılmaması gerektiğini ifade etmiştir.

Sayın ÜSKÜL, Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Almanya ziyareti vesilesiyle ifade ettiği sözlerini entegrasyona destek olarak algılamak gerektiğini, Sayın Başbakanım sözlerinin Türklerin Almanya'da asimile edildiğini ifade etmediğini, nitekim okullara ilişkin sözlerinin de yanlış anlaşıldığını, Sayın Başbakan'ın Türkiye'de Türkçe ve Almanca eğitim veren okulların varlığından bahisle, Türkçe-Almanca eğitim sağlayacak okulların Almanya'da da olabileceğini vurguladığını, yalnız Türkçe eğitim yapılacak okullar açılmasını kastetmediğini belirtmiştir.

6. YANGININ GERÇEKLEŞTİĞİ LUDWIGSHAFEN KENTİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Alt Komisyon 12 Şubat 2008 Salı günü Ludwigshafen'e gitmiştir.

Heyet, dokuz yurttaşımızın hayatını kaybettiği yangın faciasının gerçekleştiği evin önünde Ludwigshafen Belediye Başkanı Sayın Eva LOHSE ve Emniyet Müdürü Wolfgang FROMM tarafından karşılanmıştır.

Sayın LOHSE, öncelikle feci olaydan duyduğu üzüntüyü dile getirirken bu olayın tüm Ludwigshafen halkında derin bir acıya yol açtığını ve tüm vatandaşların ortak bir yas havasında bulduklarını belirtmiştir. Bu olayın vatandaşlar arasında işbirliği ve yardımlaşma sağladığını belirten LOHSE, böylesi bir olayın kendi şehrinde meydana gelmiş olmasından dolayı duyduğu üzüntüyü de vurgulayarak, Ludwigshafen şehrinin ileriki yıllarda daima kardeşliliğin ve dayanışmanın bir sembolü olarak anılacağına güveninin tam olduğunu beyan etmiştir.

Emniyet Müdürü Wolfgang FROMM ise; yangının sebeplerine ilişkin araştırma ve inceleme çalışmalarının devam ettiğini, bu çalışmaları Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı 7 kişilik uzman polis ve araştırma ekibiyle birlikte yürütüldüğünü ve yangının çıkış noktasının henüz kesin ve nihai bir sonuca bağlanmadığını dile getirirken, konuyla ilgili bir belirsizlik



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

mevcutken olayın Solingen ve Mölln vakaları ile ilişkilendirilmesinden duyduğu rahatsızlığı ifade etmiştir.

Sayın Zafer ÜSKÜL, bu olaylardan dolayı Türk halkında duyulan endişeleri ve üzüntüyü dile getirirken, yangının nedeni kesinlikle belirlenmeden elbette diğer ırkçı saldırılarla bağdaştırmanın doğru olamayacağını, ortak bir üzüntünün yaşandığını ve bundan dolayı da herkesin ilk etapta temkinli davranması gerektiğinin altını çizerek, olayın basında verilmiş şeklini tasvip etmediğini, henüz araştırmanın sonuçlanmadığını, sonucu sükûnetle beklemek gerektiğini sözlerine eklemiştir.

Diyarbakır Milletvekili Sayın Akın BİRDAL, tüm gelişmelere rağmen Almanya ile Türkiye arasında kuvvetli tarihi ve kültürel bağların bulunduğunu, bu ilişkilerin bozulmasının uzun vadede her iki tarafa zarar verebileceğini ve yangın nedeninin bir kaza olmasını temenni ettiğini belirtmiştir.

Yozgat Milletvekili Sayın Mehmet EKİCİ ise Almanya’da yaşayan Türk toplumunun, son zamanlardaki gelişmeler karşısında provakatif oyunlara gelmeksizin sağduyusunu koruması gerektiğini vurgulamıştır.

7. ALMANYA’DA SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİNİN TEMSİLCİLERİ VE VATANDAŞLARLA YAPILAN GÖRÜŞMELER

Münih’te, Başkonsolosluk konutunda, Türk Toplumunun temsilcileri, eyalet düzeyinde politika yapan Türk asıllı Almanlar ve basın mensuplarından oluşan 40 dolayında kişiyle buluşmuş ve sorunlar dinlenmiştir. Toplantıya katılanların ortak kanaati Türk toplumuna karşı yabancı düşmanlığının endişeleri artırmakta olduğu yönündedir.

Ludwigshafen kentinde, Diyanet İşleri Türk İslam Birliği (DİTİP) merkezinde 20 dolayında yurttaşımızla görüşülmüş, yangın konusunda itidalli bir biçimde araştırmaların sonucunu beklemenin doğru olacağı karşılıklı olarak dile getirilmiştir.

Heyet Berlin’de, Almanya Türk Toplumu yöneticilerinin heyet onuruna verdiği öğle yemeğine katılmıştır. Yemekte; Göç Yasası, Ludwigshafen’de meydana gelen yangın ve Almanya’daki diğer gelişmeler hakkında Almanya’daki yurttaşlarımızın görüşleri alınmıştır.



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

Göç Yasasının getirdiği düzenlemelerin, Ludwigshafen'de meydana gelen yangın sonrası 9 Türkün yaşamını yitirmesi ve Almanya'da son yıllarda yabancılara karşı gerçekleştirilen saldırıların Almanya'daki Türk toplumunu ve bunların Türkiye'deki akrabalarını oldukça endişelendirdiği ifade edilmiştir.

Özellikle Göç Yasasının Türk toplumunda aile birleşimini engellemesi ve bu yasanın Türkleri hedef alarak ayrımcılığa yol açması Türk toplumunun Almanya'da dışlandığı manasına geldiği belirtilmiş, Ludwigshafen kentinde Türklerin yaşadığı bir binada kundaklama sonucu çıktığına dair güçlü iddiaların olduğu yangının Türk toplumunda korku uyandırdığı ve Göç Yasasıyla dışlanan toplumun ırkçı saldırıların da hedefi olmasının derin kaygılara yol açtığı ifade edilmiştir.

Ayrıca, Almanya'daki Türklerin topluma entegre olamadıkları gerekçesiyle hak etmedikleri muameleye tabi tutuldukları belirtilirken, milyonlarca Türkün yaşadığı Almanya'da Almanca konuşabilme ve topluma entegre olabilme sorunu yaşayanların olmasının çok doğal olduğu ifade edilmiş, ancak; tüm Türk toplumu için genelleme yapılarak bir düzenleme yapılmasının doğru olmadığı vurgulanmıştır.

Almanya Türk Toplumu Derneği'nin düzenlediği yemekten sonra Berlin Türkevinde vatandaşlarla görüşülmüştür.

Almanya ziyaretlerinin amacı ve içeriği hakkında bilgi veren Sayın ÜSKÜL, esas itibariyle, Göç Yasası kapsamında devam etmekte olan uygulamalar hakkındaki şikayetler konusunda görüşmelerde bulunmak üzere ziyaretin gerçekleştirildiğini, yasanın Türklere yönelik olduğunun anlaşıldığını, bunun bir ayrımcılık teşkil ettiğini, bu nedenle insan haklarına ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırı olduğunu vurgulamıştır.

Sayın ÜSKÜL, Türklere yönelik ayrımcı uygulamalar olup olmadığı konusunda cezaevlerinde yapılan inceleme ve temaslar sonucunda Türk mahkûmların ayrımcı muameleye tabi tutulmadıklarının tespit edildiğini beyan etmiştir.

Son olarak Sayın ÜSKÜL, Ludwigshafen'de meydana gelen yangın olayına ilişkin inceleme ve değerlendirmenin bir an evvel sonuçlandırılmasının beklendiğini, söz konusu olayın, iki toplum arasında entegrasyona yönelik bir araç teşkil etmesinin ümit edildiğini sözlerine eklemiştir.



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

Sayın EKİCİ, Almanya'daki ilk nesillerden ziyade üçüncü neslin sorunlarla karşılaşmasının bu ülkede yaşanmakta olan bir değişimin gösterdiğini, Almanca bilmeyen ve evden çıkmayan kadınlardan söz eden Alman yetkililerin Türk işçilerin Alman ekonomisine yaptığı katkıyı göz ardı etmekte olduklarını, Almanya'da 3 milyon Türk yaşadığı düşünülecek olursa Türklerin Alman makamlarının kendileri hakkındaki değerlendirmeleri ve Türklere yönelik politikasına gösterdiği tepkisinin son derece zayıf olduğunu düşündüğünü, öte yandan, Alman makamların uyuma ilişkin sorunların çözümlenmesinin Almanya'nın iç meselesi olduğunu gündeme getirdiklerini, bu çerçevede, Türklerce tesis edilmiş olan çatı kuruluşları ve Sivil Toplum Örgütlerinin bu konuda sorumluluk üstlenmeleri gerektiğini vurgulamıştır.

Vatandaşlar öncelikle bölgede uzun yıllardır Türkçe öğretmeni sıkıntısı çektiklerini ve bu sıkıntının giderilmesi gerektiğini belirterek Türkiye'de yapılan seçimlere katılabilecek mekanizmalarının açılması talebini iletmışlerdir.

Vatandaşlar, içinde yaşanan topluma uyumun ve bu uyum sürecinde yaşanan sıkıntıların irdelenmesi ve sebeplerinin tahlil edilmesine yönelik konuşmalarda kanaatlerince, Almanya'da görev yapan ülke temsilcilerinin ne yazık ki oradaki vatandaşlar ile iletişim sorunları yaşadıklarını ve vatandaşları yeterince yönlendiremediklerini dile getirmiştir.



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

8. SONUÇ

1. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 8. maddesi aile hayatının korunmasını, 12. maddesi evlenme hakkını ve 14. maddesi ayrımcılık yasağını düzenlemektedir.

Sözleşmenin 8. maddesinin 2. fıkrasına göre özel ve aile hayatının korunması hakkının kullanılmasına bir kamu otoritesinin müdahalesi, ancak ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, dirlik ve düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için, demokratik bir toplumda zorunlu olan ölçüde ve yasayla öngörülmüş olmak koşuluyla söz konusu olabilir.

Ancak, Federal Almanya Cumhuriyeti'nin aile hayatının korunması hakkının kullanılmasına müdahalesini haklı kılacak hiçbir dayanak mevcut değildir ve bu müdahalenin sadece Türk toplumunu etkilemesi, Almanya'daki Türk toplumunda ve Türkiye'de kızgınlık ve tedirginlikle karşılanmıştır.

Aynı şekilde AİHS'nin ayrımcılık yapmama güvencesi, Sözleşmenin 14 üncü maddesinde “Bu Sözleşmede tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan sağlanır.” şeklinde yer almaktadır.

AİHM kararlarında 14. madde anlamında ayrımcılık fikri, bir kişi veya gruba, haklı neden olmadan bir başkasına göre daha aleyhe muamele yapıldığı genel durumları kapsamı şeklinde anlaşılmaktadır.

Komisyonumuz devletler tarafından objektif ve makul haklı sebep olmadan benzer durumlardaki kişilere farklı muamele yapılmasını Sözleşme dahilinde güvence altına alınan hakların kullanılmasında ayrımcılık yapılmamasına ilişkin 14. maddedeki hakkın ihlali olarak değerlendirmektedir.

Bu çerçevede, eşlerden Almanca bilme şartının sadece Türk göçmenlerden istenmesinin Sözleşmenin 14. maddesi tarafından korunan ayrımcılık yapmama ilkesine aykırılık teşkil ettiği aşikârdır.



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

2. Ludwigshafen kentinde dokuz yurttaşımızın hayatını kaybetmesiyle sonuçlanan yangın faciası ve bu facia hakkındaki iddialar, Adem Özdamar'ın Hengen kentinde bir karakolda dövüldükten sonra beyin ölümünün gerçekleştiği iddiası, maalesef Almanya'da Türk topluma karşı geçmişte yaşanan ırkçı saldırıları akla getirerek, Almanya'daki Türk toplumunda korku ve endişeye yol açmaktadır.

Sonuç olarak, Federal Almanya Cumhuriyeti'nde yürürlüğe giren Yeni Göç Yasası Türk toplumunda aile birliğinin tesisine engel olarak ve ayrımcılığa yol açarak bir insan hakkı ihaline sebep olmaktadır. Yine Göç Yasasının getirdiği düzenlemelerle Almanya'daki Türk toplumunun dışlandığı ve Türklere karşı üstü kapalı bir sindirme ve asimilasyon politikasının hayata geçirilmek istendiğinin, Almanya'daki vatandaşlarımızın büyük çoğunluğunun kanaati haline gelmekte olduğu ve bu yeni durumun Türk toplumu aleyhine yapılan saldırılarla ırkçı Almanları cesaretlendirmekte olduğu değerlendirilmiştir.

Almanya'daki Türk toplumunun kaygı ve huzursuzluk içinde yaşaması, Alman toplumunu da kaygı ve huzursuzluğa itecektir. Bu nedenle, tüm siyasetçilerin Almanya'da bu kaygı ve huzursuzluğu giderici bir tutum takınması gerekmektedir. Irkçılığı özendirici her türlü tutumdan kaçınılmalıdır.

3. Komisyonumuz Almanya'da ziyaret edilen üç cezaevinde bu aşamada tespit edilebilen bir ayrımcılık olmadığı, her mahkûma aynı şekilde davranıldığına anlaşıldığı, ancak aynı davranışların bazı mahkûmlarca kültürel yapı nedeniyle daha az kabul edilebilir olduğunun görüldüğünü, bu çerçevede; Türk mahkûmların kültürden kaynaklanabilecek hassasiyetlerine gerekli titizliğin gösterilmesinin beklendiği kanaatine ulaşmıştır.

Bunun dışında ise; cezaevlerinde yetersiz Türkçe kitap ve yayın olduğu tespit edilerek Konsoloslukların da işbirliği ile bu konuda Türkiye'den gerekli malzeme desteğinin yapılması öngörülmüştür.



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığı

Prof. Dr.M. Zafer ÜSKÜL
Mersin Milletvekili

Mehmet Ekici
Yozgat Milletvekili

Halide İNCEKARA
İstanbul Milletvekili

Mustafa ATAŞ
İstanbul Milletvekili

Akın BİRDAL
Diyarbakır Milletvekili